

- Det er akkurat passe mange gamle!
- Vi jobber ikke for lite!
- Norge har råd til god folketrygd!
- Ikke tro på pensjonsbløffen!

«Hvordan skal man få de fattigste i Norge til å jobbe lenger for mindre penger?» I Nytt på Nytt, fredag den 16. januar treffer Knut Nærum spikern på huet om hva Pensjonskommisjonen anser for å være sin utfordring. Dette nummeret av akp.no er et spesialnummer om Pensjonskommisjonens innstilling (NOU 2004: 1)

Innstillinga vil føre til:

- De 20% rikeste pensjonistene vil tjene på kommisjonens forslag, de fleste vil tape.
- Arbeidende kvinner vil tape mest.
- Klasseskillene vil øke.
- Flere med vanlig inntekt vil tvinges til å tegne private pensjonsforsikringer og andre spareordninger.
- Det vil bli flere fattige eldre fordi folketrygden ikke skal reguleres i takt med lønnsstigningen og fordi du skal straffes økonomisk hvis du må gå av før du er 67 år.

AKP mener:

- «Eldrebølgen» er ingen naturkatastrofe. Det er nok av folk som vil jobbe men som ikke får arbeid.
- «Eldrebølgen» er en bløff for å skremme folk. Folk skal skremmes til å løpe til banken og spare.
- Staten vil hjelpe banker og forsikringsselskaper til å få tak i pensjonspengene våre.
- Staten vil undergrave Folketrygden og redusere sitt ansvar for befolkningen

► LEDER Jorun Gulbransen

Sosialismen og pensjonene

Pensjonsrettighetene angripes over hele den industrialiserte verden der det er velferdsstater. Årsaken til dette er den samme: Kapitalismen har økende problemer med å fungere. Kapitalistene i de enkelte landa og områdene prøver å styrke sine posisjoner i kampen mot hverandre gjennom blant annet å gå løs på pensjonsordningene. Ut av disse angrepa vil det komme en enda mindre stabil og enda dårligere fungerende økonomi for flertallet.

Kapitalistene verken evner eller ønsker å gå løs på de grunnleggende problemene som ligger bak den stagnerende økonomiske veksten. Derfor skjærer tiltakene deres problemene i samfunnet.

For å få til en stabil økonomisk utvikling, trengs et samfunn der flertallet har makta. Der økonomien utvikles på grunnlag av samarbeid mellom folk og ikke gjennom konkurranse mellom kapitalister! Et slikt sosialistisk samfunn vil føre til en jamn høy vekst som ikke er avhengig av å utbytte og ødelegge naturen og som vil gjøre det mulig å planlegge hele samfunnets ulike behov, inklusive de eldres.

Et sosialistisk samfunn vil kunne la folk få arbeid i mye større grad enn kapitalismen. I dag plages alle land av vedvarende høy arbeidsløshet. Med planøkonomi vil vi slippe strukturell arbeidsløshet.

Et samfunn med planøkonomi vil ikke bli tatt på senga av endringer i folketallet. I Norge har en visst i flere tiår at antall gamle i forhold til unge vil endre seg noe. At det er et problem er sterkt overdrevet, det viser vi andre steder i avisa. Men en sosialistisk planøkonomi vil fange opp dette og ta sine forholdsregler. Det er fordi folk og land ikke vil være underlagt konkurransesamfunnets kaos og anarki.

Under kapitalismen utvikles produktiviteten kontinuerlig i bedriftene. Dette burde føre til at veksten i samfunnet opprettholdes eller øker. Men slik er det ikke. Veksten avtar, fordi det ikke er planer for hvordan produksjonen skal brukes. Det blir overproduksjon og arbeidsløshet i stedet for planmessig utvikling av ny produksjon og velferd. Motsetningen mellom produksjon og forbruk skjerpes etter hvert, og veksten fortsetter å avta. Under sosialismen vil man kunne planlegge forholdet mellom vekst, investering og forbruk ut fra flertallets behov.

Artiklane i denne avisa er skrivne av eit redaksjonskollektiv dersom anna ikkje er oppgjeve.

Det blir akkurat passe mange gamle!

I all mulig statistikk hvor levekårene i ulike land blir sammelikna, er lav spedbarndødelighet og høy levealder positivt. Men det går tydeligvis ei grense for makta i Norge.

Er folk frekke nok til å leve lenge, er det ikke lenger snakk om et positivt tegn, men et katastrofevarsel. Folk blir pumpa ørene fulle av skrekkefortellinger om at det blir alt for mange gamle i forhold til dem som kan arbeide. Det er en bløff for å få folk til å gi pengene sine til forsikrings-selskapenes og bankenes spekulasjonsfond. Det er en bløff for å få folk til å miste tilliten til prinsippet om en velferdsstat.

Færre eldre med private pensjoner?

Vi lurer på hvorfor privatisering av deler av pensjonen skulle forandre på forholdet mellom pensjonist og arbeidstaker? Roar Eilertsen, leder av De Facto, kunnskapssenter for fagorganiserte, spør om det samme: «Hvilke problemer er det en privatisering av pensjonssystemet skal løse? Valget av pensjonssystem kan åpenbart ikke påvirke størrelsen på eldrebolgen. Befolknings-sammensetningen kommer til å være den samme, og oppgavene med å skape gode livsvilkår og god pleie og omsorg for de eldre kommer også til å bli like store.»

Landet har fortsatt råd til den nåværende folketrygden. Det er nemlig ikke bare statens utgifter som øker i årene framover, det gjør

inntektene også. Eilertsen påpeker at sjøl med den forventna veksten på bare 1,5 % per år, som staten sjøl opererer med, vil verdiskapninga være dobbelt så stor i 2050 som i dag. Han sier: «Spørsmålet om framtidens pensjoner handler først og fremst om vår evne til verdiskaping og fordeling, nå og i framtida, og ikke så mye om finansiell sparing og individualisert ansvar.»

Usikre generasjonsregnskap

Professor i sosialmedisin ved Universitetet i Oslo, Bjørgulf Claussen: «Det kan reises meget berettiget kritikk av generasjonsregnskap. De bygger på meget usikre prognoser over svært lang tid [...] Det er nærliggende å tolke generasjonsregnskapet som et politisk propagandaprogram. *I virkelighetens verden er alle såkalte prognoser en begrunnelse for det spåmannen ønsker skal skje i de nærmeste årene, ikke om 30 eller 50 år*» (vår utheving).

Velg et tall

Claussen: «La oss for eksempel se på den enkleste av alle prognoser, befolkningsutviklingen. Kommisjonen underslår at forskjellene mellom SSBs befolkningsalternativ er store, fra 965 000 alderspensjonister i 2050 i den laveste prognosen til 1 314 000 pensjonister i den høyeste, eller en forskjell på hele 349 000 pensjonister.» Han sier at hvis det lave slår til, «blir antallet alderspensjonister 15,3 % lavere i 2050. Det vil bety 146 milliarder kr i alderspensjon det året i stedet for 173 milliarder i kommisjo-

nens regnstykke, en ganske stor forskjell.»

Et pedagogisk triks

Først og fremst er snakket om de alt for mange gamle som må klore seg fast i jobben for å ikke havne i fattigdommens hælvet, et pedagogisk triks for å gjøre den arbeidende befolkninga *mør*, gryteklar, til å godta store forverringer i folketrygda, i arbeidsmiljøet og i behandlingen av gamle. Det virker. Meningsmålinger viser at flertallet nå tror at de ikke får en pensjon de kan klare seg på. Vi skal tenke at når gamle må jobbe til de er 70, kanskje 80, da står det ille til med pengene i dette landet. Da er det ikke noe rart at vi må nøye oss med veldig mye mindre alle sammen. Så vi må spare. Vi må gå til banken og forsikrings-selskapet. 2000 kroner måneden, det er kanskje det minste. At eierne av banken og forsikrings-selskapet får lov å bruke pengene slik de vil, det skal vi ikke stille spørsmålstegn ved. Vi skal bare være takknemlig for at vi får lov til å gi dem pengene våre. At de får lov av staten å leke med dem på børsen, til å spekulere med dem, det skal vi synes er helt naturlig. At erfaringene fra Sverige og USA viser at milliarder av pensjonspenger blei spekulert bort, det skal vi glemme fortest mulig.

Det er ikke for mange gamle. Det er ikke for få til å jobbe. Samfunnet kan betale pensjoner og mer til. Det er faktisk mulig å satse på verdiskaping i Norge.

Arbeidskrafta blir ikke brukt!

Påstandene «pensjonsalderen må øke fordi det er for få i arbeid», og «vi jobber mindre enn for 30 år sia» blir forsøkt banka inn i befolkninga. Begge er gale.

For det første blir det hevda at arbeidskrafta blir ikke brukt, og for at andre at folk jobber mer enn før, ikke mindre

Ubrukt arbeidskraft

Det er *ikke* nødvendig å heve pensjonsalderen. Problemet er *ikke* mangel på arbeidskraft. Problemet er at arbeidskrafta ikke blir brukt!

- SSB Arbeidskraftundersøkelsen for 2002: Det er 121 000 som jobber deltid og som ønsker lengre arbeidstid. Bare i helsevesenet er det over 20 000.
- 110 000 registrerte arbeidsløse vil ha jobb.
- 10 000 er på arbeidsmarkedstiltak.
- 20 000 funksjonshemma har mista jobben det siste året (midt

under kampanja for «et inkluderende arbeidsliv» ...)

- 10 % av befolkninga går på uføretrygd. Mange kan helt eller delvis ikke jobbe. Men for mange andre betyr jobben en så ekstrem rovdrift på friske folk at de blir sjuke og utstøtt fra arbeidslivet. Mange får trygd i stedet for jobb, og slik skjules arbeidsløshet.

Folk jobber ikke mer

Folk jobber *ikke* mindre enn «før». I forhold til da folketrygda ble oppretta, er for det første kvinnene blitt yrkesaktive. Dette har betydd en ekstrem økning i antall lønnsarbeidere. Halve arbeidsstokken er i dag kvinner. Dessuten er tempoet høyere. Det siste er et argument for at pensjonsalderen *ikke* skal bli høyere. De slitne er mer slitne. Så får heller de med lette jobber jobbe lenger hvis de har lyst – men tving ikke sliterne til å måtte gjøre det samme!

De vil vi skal jobbe lenger og hardere. Det vil ikke gå.

Sigbjørn Johnsen og arbeidsløsheten

Mandag 19.1.2004

SPØRSMÅL

Hvor mange arbeidssøkende regner kommisjonen med i 2010, 2010, 2030 og 2050? Både antall arbeidssøkende og andelen arbeidssøkende i arbeidsstyrken har økt for hvert tiår (hvert tiår sett under ett) siden 1950. 1950tallet = 1%, 1970tallet = 1,7%, 1980tallet = 2,7%, 1990tallet = 4,8% (Kilde SSB) Hvorfor skulle ikke denne trenden fortsette?

SVAR

Dette har ikke Pensjonskomisjonen gått grundig inn i. I de langsiktige fremskrivningene er det imidlertid lagt til grunn at sysselsettingen vi øke i takt med befolkningsutviklingen

Sigbjørn Johnsen

Pensjonskommisjonen gjør de fleste fattigere

Bjørgulf Claussen er professor i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo. Han har laga ei bok om Pensjonskommisjonens innstilling. Den finnes på Internettet og kan fås i papirutgave. Vi har klipt fra boka som er oppdatert 16. januar i år.

Her er talla

Pensjonskommisjonen kaller sitt forslag for «Modernisert folketrygd». Slik blir resultatet i rene penger:

- De som tjener under 105 800 kr og får minstepensjon i dag, får det samme.
- Inntekt mellom 165 000 og 357 000 kr får redusert pensjon
- Mer pensjon til dem som tjener over 357 000 kr. Inntekter over 455 000 kr gir redusert folketrygdpremie.

Reduksjon av G

Claussen: «Stort sett har G steget mindre enn lønnsveksten. I 2003 vedtok imidlertid Stortinget et prinsipp om at den skal følge gjennomsnittlig lønnsvekst. Dette vedtaket har Pensjonskommisjonen lagt til grunn for sine prognoser. Nå anbefaler kommisjonen enstemmig at dette vedtaket forandres fordi det blir for dyrt. I stedet anbefaler den at G regul-

eres etter middelverdien mellom lønnsveksten og prisstigningen, dvs. av pensjonistene bare får halvparten så stor inntektsvekst som lønnstakerne. Hva som skal skje om lønningene faller, diskuteres derimot ikke.»

Reduksjonene gjelder de fleste

Claussen har fått regnet ut:

– Maksimalt 22 % av alle mellom 30 og 66 år vil få høyere alderspensjon om de hadde tjent det samme i 40 år som de tjente i 2001, 35 % av mennene og 8 % av kvinnene. Det er de som tjener over 357 000 kr.

– Den lave basispensjonen ville minst 20 % få, 15 % av mennene og 26 % av kvinnene, de som tjener under 105 900 kr. 8 % ville en del få den lave garantipensjonen på opptil 7000 kr i året i tillegg til basispensjonen, de som tjener mellom 105 800 og 219 000 kr.

– I alt vil minst 49 % få lavere pensjon enn i dag, dvs. at de tjener mellom 163 900 kr og 357 000 kr, 46 % av mennene og 53 % av kvinnene.

– Dertil vil 10 % få lavere trygdeprenie, 17 % av mennene og 3 % av kvinnene, de som tjener 455 000 kr eller mer. I dag er det ikke er noe tak på premiene. Lønnstakere betaler 7,8 % i trygdeprenie av all inntekt. Bare selvstendig næringsdrivende har en knekk i premien ved 638 700 kr. Under den betales 10,7 % i premie, over 7,8 % .

Grunnbeløpet (G)

Beregningsmessig størrelse i folketrygden. Grunnbeløpet er 56 861 kroner fra 1. mai 2003. Både pensjonsopptjening og pensjonsutbetalinger i folketrygden beregnes i grunnbeløp.

– De dårligst stilte 40 % av de ansatte har ikke noen tariffavtale og vil komme langt dårligere ut enn i dag.

Oppsummering

- De fleste vil få færre kroner i alderspensjon eller de samme få kronene som i dagens minstepensjon
- Det vil antakelig etableres flere private pensjonsordninger knyttet til arbeidsplasser og tariffavtaler
- Forsikringsselskapene vil få et nytt stort marked
- Folketrygden vil svekkes som en felles, solidarisk ordning for alle der det overføres fra de velstående til flertallet.

Boka «Bedre alderspensjon»

Bjørgulf Claussen har skrevet en bok om dette emnet. Den kan bestilles over e-post: bjorgulf.claussen@samfunnsmed.uio.no, og koster 30 kr + porto. Faktura vedlegges.

Tidlig pensjon for de som tjener best

Pensjonskommisjonen foreslår at dagens AFP-ordning skal fjernes og at det skal innføres fleksibel pensjonsalder fra 62 til 70 år. De som velger å gå av før fylte 67 år vil da få lavere pensjon.

Men kravet for å få pensjon fra 62 år vil være at man må ha tjent 278 600 kroner i året i 40 år! Kommisjonen foreslår at denne ordningen skal gjelde allerede fra 2010.

Det store flertallet av kvinner vil ikke klare å tjene så mye som forslaget forutsetter, skriver Dagens Næringsliv.

Avisa har fått tall fra Statistisk sentralbyrå som viser at 900 000 personer – rundt halvparten av arbeidstakerne her i landet – ikke vil nå opp i den nødvendige inntekten for å kunne førtidspensjonere seg når de fyller 62 år. Dessuten vil ytterligere 505 000 arbeidstakere tjener mindre enn nødvendig for å kunne gå av når de fyller 66 år.

Hexa Alexa: Råd til arbeiderkvinner (11)

Pensjonskommisjonen vil skremme fattige kvinner til å løpe til banken med slantene sine, slik at eierne kan leke med dem på Børsen. Milliardærene i EU vil også ha fattige kvinners sparepenger. «Du får ikke nok folketrygd!» brummer de. «Du må spare!»

Hexa Alexa har dette rådet til arbeiderkvinner: Ikke spar! Bruk mens du har. Det er bedre at du kjøper biffer og pølser for pengene dine, enn at bankdirektørene bruker dem!

Oppskrift for to arbeiderkvinner som vil lure griske kapitalister.

1. Du trenger

Gjør klar med klyster og litt enkel oppkast.

2. Forrett

300 gram ekte russisk kaviar røres godt

sammen med majones og piska fløte. Pynt med rømme og finklippet dill.

3. Hovedrett

Biff. Steik 1 kg indrefilet i rikelig med smør. Brun begge sider raskt. Surr biffen deretter på svak varme i en myk sky av fløte og fetaost til den blir passe.

Saus. Pisk sammen ½ liter fløte, 4 egg, 1 boks rømme og 1 pakke majones. Sausen skal bli litt rundt i smaken og nokså tjukk. Helles i pen bolle. Rist 1 kg trøfler lett i olje i ei glovarm panne. Dander trøflene over sausen. Pynt med sitronskiver.

Salat: Lag et enkelt fat med friske asparges, minst 30 cm lange, friske artisjokker og kantareller.

Tilbehør: Poteter, ris, brød eller pasta tar opp plass og sløyfes.

4. Dessert

Brun rikelig med sukker i ei jernpanne, beregn nærmere et kilo. Tøm massen i ei kakeform. La stivne. Pisk eggedosis av 5 egg og 300 g sukker. Hell i forma. Riv 2 plater kokesjokolade, dryss jevnt over. Pisk 10 eggehviter, den stivnete massen tømmes i. Gratineres i ovn på midterste rille på 200 grader. Serveres med is og en halv banan.

Hexa Alexa har gitt mange råd til arbeiderkvinner. Du kan se alle her: www.akp.no/emneregister.html

Saken er biff!

FORSVAR FOLKETRYGDA

Pensjonene og tariffoppgjøret

År etter år har Stortinget «underregulert» folketrygda. Det vil si at dens såkalte grunnbeløp (G-beløp) ikke har blitt økt tilsvarende lønnsutviklinga i landet.

Tabellen her viser at grunnbeløpet var 14 000 kroner for lite i 2001. For en person med normalinntekt vil denne underreguleringa bety et tap for den årlige pensjonen på over 45 000 kroner, i følge Norsk Pensjonistforbund. Nå, tre år seinere, er avstanden til lønnsutviklinga enda større.

Underreguleringa har gjort det stadig mer aktuelt for flere å ordne seg en pensjon i tillegg til folkepensjonen. I det offentlige har de fleste en tjenstepensjon utover folketrygden. I det private næringsliv er det mange funksjonærer og ledere som har en pensjonsavtale med bedriften. Men det er også 900 000 ansatte som ikke har tariffavtale om tjenstepensjon.

Trygda under kniven

Nå er det fare for at folketrygda kommer under kniven. Det viktigste er å slå tilbake dette angrepet og hindre at tjenstepensjoner og private lønninger får enda større betydning. Likevel tvinger dette fagbevegelsen til å prioritere private tjenstepensjonsordninger gjennom tariffavtaler. Og kapitalistene kan få i pose og sekk. Først kan de slippe unna med lavere skatter og avgifter til det offentlige for å dekke deler av pensjonsutgiftene, og så kan de kreve at en eventuell pensjonsavtale skal tas av den totale ramma for tariffoppgjøret. (På toppen av det hele kan myndighetene svekke folkepensjonen videre ved å vise til at stadig flere har tjenstepensjoner!)

Tjenstepensjoner

Borgerskapet tvinger altså fram at tjenstepensjon blir et hovedtema i tariffoppgjøret om noen måneder. For offentlig sektor vil det handle om å bevare de ordningene man allerede har. For de kommunalt ansatte og ansatte innfor NAVO-området gjelder det å avvise arbeidsgivernes krav om at de tariff-festa ordningene skal svekkes. For de statsansatte, som har lovbestemte tjenstepensjoner, er det om å gjøre å styr-

> FAKTA OM PENSJON

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING
Størrelsen på de årlige innskuddene er fastsatt. Hva du får i pensjon bestemmes ut fra innskuddene og deres avkastning. Du kan altså ikke vite hva du vil få i pensjon.

YTELSESBASERT PENSJONSORDNING
Pensjonsytelsen er fastsatt som en prosent av sluttlønnen. For eksempel: Ytelsen fra folketrygda og tjenes-

tepensjonen skal til sammen utgjøre 66 % av den lønn du hadde mot slutten av arbeidskarrieren.

BRUTTOORDNINGER
Pensjonsordninger hvor ytelsen skal kunne fungere som selvstendige pensjoner både alene og sammen med andre ytelser. Ordninga fastsetter et mål for samla pensjonsytelse, og skal derfor i utgangspunktet dekke et pensjonsbehov fullt ut. Folketrygda, Statens pensjonskasse og ordninge-

ne for kommunalt ansatte, samt AFP og enkelte førtids tjenstepensjoner ved særaldersgrenser er bruttoordninger

NETTOORDNINGER
Ordninger hvor pensjonsytelsen er tenkt å være et tillegg til en eksisterende bruttoordning, som for eksempel folketrygdas alderspensjon. Ytelsen i en nettoordning fastsettes i prinsippet uavhengig av andre ytelser, og pensjonen utbetales fullt ut uavhen-

gig av ytelsene fra folketrygda eller andre ordninger. Det innebærer at det ikke foretas noen form for samordning. Pensjonskommissjonen foreslår at de offentlige tjenstepensjonsordningene legges om til nettoordninger.

AFP
AFP står for avtalefesta pensjon. Det er en førtidspensjon som er utbredt i arbeidslivet gjennom tariffavtalene.

ke disse ved også å få tjenstepensjonen inn i tariffavtalene. For privat sektor gjelder det å få en ordning på plass.

Privat sektor

Når pensjonskravet blir reist i privat sektor, vil arbeidsskjøperne naturligvis prøve å gjøre disse ordningene så dårlige som mulig. Mange arbeidsgivere vil først og fremst si at det blir for dyrt. Skal det først være pensjonsordning, går de som regel inn for at bedriftene lokalt kontrollerer en såkalt innskuddsbasert ordning, det vil si at den enkelte arbeideren får en bestemt sum i året som settes av i et fond til pensjon. Hvor mye pensjon man da får som pensjonist, vil være uråd å vite. Og det er vel ikke tilfeldig at kapitalistene går inn for denne typen ordninger. For fagbevegelsen blir det et spørsmål om å få til pensjonsavtaler som sikrer en bestemt totalinntekt som pensjonist. Altså at ytelsen fra det offentlige pluss ytelsen fra tjenstepensjonen skal utgjøre for eksempel 66% prosent av tidligere lønn (ytelsesbasert ordning). På den måten oppnår man trygghet for at tjenstepensjonen blir stor nok til å sikre en noenlunde levestandard som pensjonist.

Fagbevegelsen bør gå inn for at pensjonsavtalene sikres gjennom detaljerte overenskomster for de enkelte fag og bransjer.

For hele fagbevegelsen er det avgjørende å kjempe for ei best mulig folketrygd. Jo mer folketrygda svekkes, jo mer vil man måtte kreve gjennom tjenstepensjoner og desto vanskeligere blir det både å opprettholde bruttopensjonsordninger og etablere nye. Det viktigste

> UTVIKLING I PENSJONENE

År	Lønn industriarb. gj.snitt	Faktisk grunnbeløp gj.snitt	Lønn stigning %	G-beløp stigning %	G-beløp skulle vært
1967	22 834	5 400			5 400
1971	31 470	7 400	11,0	8,8	7 440
1976	58 406	12 000	12,9	11,1	13 794
1981	90 479	18 658	9,9	12,0	21 387
1986	137 782	27 433	10,1	8,3	32 537
1991	182 481	35 033	5,1	4,3	43 077
1996	213 155	40 410	4,2	4,0	50 419
2001	304 000	50 603			64 361

Kilde: Norsk Pensjonistforbund

kravet i forhold til Stortinget nå er derfor å forsvare folketrygda og avvise pensjonskommissjonens innstilling. Et krav om lovbestemte tjenstepensjoner for alle kan fort bli ei avsporing som vil svekke kampen for folketrygda.

Forbundsvist oppgjør

Et viktig spørsmål som påvirker rammene for tariffoppgjøret er om det blir forbundsvist eller samordna. Dette avgjøres av LOs representantskap i februar. Medlemmene får større kampmuligheter dersom LO vedtar et forbundsvist oppgjør. Medlemmene vil også få mye større innflytelse over tariffoppgjøret. Enkelte krefter i fagbevegelsen vil prøve å få til et samordna oppgjør med moderate tillegg og innskuddsbaserte pensjoner. Vinner disse fram, vil tariffoppgjøret bli unødvendig dårlig.

Hva må gjøres?

1. Vedta uttalelser!

Kommisjonens rapport er nå sendt ut på høring. Vi må kjempe for at flest mulig grunnorganisasjoner i flest mulig folkelige organisasjoner og fagforeninger behandler rapporten. Det må lages uttalelser som sendes til mediene, hovedorganisasjonen og til Finansdepartementet, helst innen høringsfristen som er 15. mai 2004. Men det er ingenting i veien for å behandle saken også etter denne datoen.

2. Krev behandling etter valget!

Regjeringa tar sikte på å legge fram en

stortingsmelding og muligens et lovfor-slag allerede høsten 2004. I så fall vil dette være et forsøk på å få viktige lovvedtak fatta før stortingsvalget høsten 2005. Motstanderne av pensjonsreformen må reise krav om at en lovbehandling ikke må skje før etter valget.

3. Gå sammen!

Forslagene fra Pensjonskommissjonen blir avvist av fagforeninger og andre organisasjoner. Flere stiller også spørsmålstegn ved premissene for dem. Det er om å gjøre å forene så mange som mulig i et forsvar av folketrygda. Alle representantene fra stortingspartiene i Pensjonskommissjonen er enige

om hovedlinjene og de fleste forslagene. (RV er det eneste partiet som ikke godtar noe av det. AKP skal gjøre det vi kan for å få RV på Stortinget i 2005.) Sjøl om partirepresentantene er enige seg imellom, betyr ikke det at alle medlemmer og velgere nødvendigvis er enige. Det er viktig å forsøke å skape en tverrpolitisk bevegelse til forsvar av folketrygda blant dem som ikke er på Stortinget. Målet må være å presse stortingsflertallet til å droppe kommissjonens forslag.

4. Støtt hverandre!

Forskjellige fagforeninger og grupper vil legge vekt på ulike saker ut fra sin

situasjon. Poenget er å ikke argumentere mot hverandre, men å støtte hverandres krav.

5. Noen mulige krav

- Forsvar folketrygda – nei til pensjonskommissjonens forslag.
- Offentlig ansvar – ikke individuell sparing
- Nei til et kvinneskredderiskriminerende pensjonssystem
- Forsvar førti- og tjuårsreglene
- Fortsatt statlig delfinansiering av AFP.
- Brutto tjenstepensjoner for alle på 66%.

Pensjonskommisjonens innstilling: Feil diagnose – feil medisin

Pensjonskommisjonen påpeker at folk lever lenger nå enn før. Det er sant. Pensjonskommisjonen påstår at vi arbeider mindre nå enn før. Dette er ikke sant.

På 1950- og 60-tallet hadde mannen noen og førti timers uke med lønnsarbeid for å forsørge familien (40 timer

fra 1976). Færre kvinner enn i dag var i arbeid. Nå arbeider mannen 37,5 timer, mens kvinnene jobber i snitt 30 timer. De fleste kvinner har lønnsarbeid i dag. Den enkelte gjennomsnittsfamilie jobber altså mer nå enn før.

Pensjonskommisjonen påstår at det blir stadig færre lønnsarbeidere per pensjonist. Ja, det er sant, men problemene med finansieringa av folketrygda skyldes ikke først

fremst dette. Samfunnet bruker jo ikke den arbeidskrafta som er tilgjengelig og støter ut stadig flere i uførepensjon. Det er problemet når det gjelder forholdet mellom antall alderspensjonister og lønnsarbeidere. Det er ikke for få arbeidere. De som vil, får bare ikke lov til å arbeide.

Synkende vekst

Kommisjonen spår en vekst i bruttonasjonalprodukt (BNP) på 1,7 % i snitt for de neste 50 åra. Det er alt for optimistisk. Vi spår at den lave vekst-

takten vil bli enda lavere. Men sjøl en veksttakt på 1,7 % er unødvendig lav og skyldes at kapitalismen svekker samfunnets vekstmuligheter.

Borgerskapet angriper altså folks levekår nå fordi kapitalismen opplever økende problemer.

På bakgrunn av denne diagnosen anbefaler kommisjonen å svekke folketrygda for å spare utgifter for staten. På toppen av det hele skal Folkepensjonen svekkes på en slik måte at vanlige arbeidsfolk rammes, og at de bedrestilte tjener.

Hva vil borgerskapet oppnå med pensjonsreformene?

– De vil senke de indirekte utgiftene til arbeidskrafta. Når pensjonistene får mindre å rutte med, kan bedriftene kreve å betale mindre skatt, da statens utgifter blir

begrensa.

– Ved å heve pensjonsalderen, øker man utnyttelsen av arbeidskrafta og senker samtidig dens pris, da det vil bli flere arbeidere tilgjengelig for kapitalistene.

– Man får privatisert et område som har vært holdt utafør det kapitalistiske markedet, ved at mange flere vil måtte gå inn på tjenstepensjoner eller private pensjonsavtaler. Pensjonsmidlene som da forsikringsselskaper og banker får kontroll over, investeres i det kapitalistiske markedet.

– Finanskapitalen får tilgang på kapital som kan brukes i kampen om oppkjøp og sammenslåinger.

– Ved å trekke inn vanlige folks sparepenger og det offentlige midler i «spillet» til finanskapitalen, får finanskapitalen spredd risikoen på flere. Etter hvert som de økonomiske problemene hoper seg opp på grunn av den tiltakende overproduksjonskrisen, er det en fordel for finanskapitalen at risikoen for tap blir fordelt på flere.

Hva vil konsekvensene av pensjonsreformene bli?

Pensjonskommisjonens medisin vil ikke løse problemene som rir den internasjonale og norske kapitalismen, men bare bidra til at det norske samfunnet blir enda sjukere. Tiltakene vil tvert imot føre til at en verdensomspennende depresjon stadig rykker nærmere. Det er mulig at de største kapitalistene vil få litt mer armslag og at børsene vil oppleve et oppsving, men overproduksjons- og overkapasitetsproblemer som ligger i bann for de stadig økende problemene for den internasjonale kapitalismen, vil ikke løses av disse tiltaka. Men det vi kan være sikre på, er at pensjonsreformene vil føre til at antallet fattige eldre vil øke, og at den tryggheten som lå i folkepensjonen forsvinner med privatiseringa av folks pensjonsvilkår.

De rike blir faktisk rikere

Formuen her til lands havner på stadig færre hender.

De 10 % rikeste har økt sin andel av husholdningenes finanskapital (aksjer, obligasjoner, bankinnskudd osv) fra 50,6 % til 65,8 % på 15 år. Den sterke børsoppgangen i 2003 har bidratt til at avstanden øker.

På denne bakgrunnen kan vi la oss underholde med de stadige avsløringer av hvordan de rikeste i landet sikrer seg stadig fetere pensjonsavtaler. Et raskt blikk på avisene gir noen få eksempler: Stortingspolitikere oppnår full alderspensjon (ved 65 år) etter 3 perioder på Stortinget, for tida ikke under 359 700 kr. Fem direktører som kan gå av

ved 62 år i Helse Sør har pensjonsavtaler som vil koste 20,3 millioner kroner (Aftenposten 9.1.2004). I Helse Vest får ingen av toppdirektørene under 412 000 i pensjon fra 65 år. LO-lederen kan gå av ved 60 år og får minst 542 000 kroner. NHOs administrerende direktør kan gå av ved 62 år med 1,2 millioner i årlig pensjon (Dagens Næringsliv 6.1.2004). Da har vi ennå ikke fått servert tall for de rikeste familiene som Fred. Olsen med familie, Løvenskjoldfamilien osv. Har du muligheter kan du undersøke hva eierne og toppledelsen i din bedrift har til alderdommen ...

Det er naturligvis ubehagelig for samfunnseliten å få vist fram hvor flott de har ordna seg, når de samtidig skal gå

i spissen for en kampanje for å senke pensjonen for vanlige folk. Derfor går man nå ut i media og forteller at også de rikes pensjonsordninger bør svekkes. For alle dem som tror på julenissen (noen er det jo alltid) er dette flotte greier! For oss andre, er det lett å kjenne igjen tåka som spres i et forsøk på å berolige forsamlingen. Pensjonskommisjonens forslag legger opp til at de med høyest inntekt skal tjene på reformen. Dette er ikke i strid med politikken de siste 30 åra, men altså helt i tråd med den. Og hvorfor skal noen arbeider godta en reform som gir mer til de som allerede har mest?

> HVEM EIER?

Denne tabellen viser hvordan brutto finansformue (bankinnskudd, aksjer, obligasjoner etc) i husholdningene er fordelt.

	1986	1990	1996	2001
Alle husholdninger	100,0	100,0	100,0	100,0
10% med minst	0,0	0,0	0,0	0,0
10% med nest minst	0,0	0,0	0,2	0,2
10% med 3. minst	0,6	0,7	0,6	0,6
10% med 4. minst	1,9	1,7	1,1	1,1
10% med 5. minst	3,3	3,0	2,0	2,0
10% med 6. minst	5,2	4,7	3,4	3,2
10% med 7. minst	7,8	7,1	5,5	5,0
10% med 3. mest	11,7	10,8	9,1	8,0
10% med nest mest	18,5	18,2	16,5	14,1
10% med mest	50,6	53,3	61,6	65,8

Tabell fra Statistisk sentralbyrå.

Siri Jensen er sentralstyremedlem i AKP. Hun er en av initiativtakerne til Opprop for ansvarlig pensjon.

– STOPP DET STORE

akp.no: Hva handler pensjonsreformen om?

– Den handler om å kutte pensjonene for vanlige folk, og særlig for kvinner, slik at offentlig sektor kan slankes mer og kapitalen få høyere profitt. Mens de høytlønte skal få mer.

Den innebærer begynnelsen på ei dramatisk omlegging av pensjonssystemet. Det offentlige ansvaret for pensjoner utover minstepensjon skal begrenses. Et system med streng sammenheng mellom inntekt, innbetaling og pensjon innebærer at ansvaret legges på den enkelte, uten muligheter for omfordeling.

Reformen skal sikre kapitalen større tilgang til pensjonsmidlene. Den skal stimulere det private kapitalmarkedet ved at flere tegner private forsikringer. Bare se avisoppslagene etter at reformen ble presentert, alle «eksperter» gir råd om ulike former for pensjonssparing. Pensjonsfondet skal sikre at oljepengene brukes til lønnsomme investeringer i den tredje verden, ikke til beste for folk. Mindretallet i kommisjonen ønsker også at en del av pensjonen skal være innskuddsbasert, slik at hver enkelt får igjen utfra utbytte av investeringene. Dette vil knytte pensjonene direkte opp til utviklinga på børsen.

En myte

akp.no: Det er ikke slik vi får framstilt det. Vi har fått vite at noe må gjøres fordi det blir så mange gamle.

– Det er sant at det blir flere gamle fordi folk lever lenger, selv om antallet gamle vil gå ned igjen etter 2050, som er det store skrekkåret i alle framstillinger. Men det er ikke sant at Norge blir for fattig til å forsørge dem. Det er en effektiv myte som dekker over klasseinteressene. Verdiskapninga vil i følge offisielle anslag, være dobbelt så høy i 2050.

Økonomen Roar Eilertsen har slike anslag til å beregne at det er rom for både økte skatter og økt privat rikdom i 2050, dersom en ønsker det. Hvis en øker skatten med 10% fram til 2050, vil det bety at den private rikdommen øker med 70% istedenfor 100%. Uansett om disse prognosene holder – kampen vil stå om hvordan den økte verdiskapninga skal fordeles.

akp.no: Men det påstås at det ikke er nok arbeidskraft?

– Det er ikke for få som kan jobbe! Generelt stiger levealderen, folk blir friskere og lever lenger. Dette er ikke et problem, men en ressurs. Samtidig fører et stadig tøffere arbeidsliv til at flere blir uføretrygda og utstøtt av arbeidslivet. Det finnes ikke lenger jobber for folk med redusert kapasitet. 10% av befolkninga går nå på uføretrygd! Det er 110 000 registrerte arbeidsløse som vil ha jobb. I helsevesenet er det mange tusen kvinner som vil jobbe mer enn de gjør. Så ønsket om flere i arbeid er ikke troverdig, i stedet blir det en begrunnelse for å kutte ytelsene for de som ikke holder ut.

akp.no: Så det er ikke slik at det må kuttes?

– Nei, dette er et politisk valg, et valg som bygger på og viderefører den samfunnsutviklinga vi ser i dag, der kapitalkraftene er på offensiven og markedslø-

øsninger erstatter politisk styring. Det er trist at SVs Henriette Westhrin også aksepterer disse premissene. For SV-ledelsen blir da kutt en uungåelig konsekvens, og diskusjonen begrenses til hvordan det skal kuttes.

For øvrig er Norge under press både fra IMF (det internasjonale pengefondet) og EU i forhold til å legge om og kutte i pensjon for å sikre fri flyt av kapital og arbeidskraft.

Dårligst for kvinner

akp.no: Hvem er det som rammes av kuttene?

– Hovedprinsippet som hele kommisjonen, minus FrP, er samlet om, er at det må være større samsvar mellom inntekt, det du betaler inn og utbetalt pensjon. Dette kan høres logisk og rettferdig. Men det innebærer at klasseforskjellene øker, de med vanlige inntekter går ned og de med høye inntekter opp i forhold til dagens system.

Særlig kvinner vil gå ned i pensjon. Det gir seg sjøl at når kvinner systematisk tjener mindre enn menn, vil større samsvar mellom inntekt og pensjon føre til at kvinnene blir tapere. Allerede i dag kommer kvinnene dårligere ut i pensjonssystemet. Nå skal kvinnelønn

for de fleste gi enda lavere pensjon. I tillegg skal pensjonene ikke øke med lønnsnivå i samfunnet, men med et snitt av pris og lønnsutviklinga. Dette vil gå mest utover kvinner som er de som lever lengst.

Vi må huske på at konsekvensene for kvinnene er konsekvenser for flertallet. Kvinner lever lenger enn menn, og de lever i større grad alene. 60 % av befolkninga over 70 år er kvinner, av de over 80 år er 66 % eller 2/3 kvinner. Det er tre ganger så mange kvinner som menn over 70 år som lever alene.

Fra vanskelig til verre

Alle år skal nå telle likt i opptjening av tilleggspensjon. De vil avskaffe både regelen om at du må tjene opp pensjonspoeng i 40 år for å få full pensjon og regelen om at de tjue beste årene bestemmer størrelsen, kalt besteårsregelen. En av grunnene til dette er at det gjør det enklere å ta med seg pensjonsrettigheter over landegrensene og tilfredsstillere EUs krav om fri flyt av arbeidskraft. Samtidig innebærer det at alt som kan medføre redusert yrkesaktivitet og lønn, som arbeidsløshet, langvarig sykdom, utdanning/omskolering/attføring, problemer med å kombinere

full jobb og familie, fører til redusert pensjon. De som har hatt det vanskelig, skal få det verre. Slike problemer vil det ikke bli mindre av framover, og risikoen skal nå bæres av den enkelte. De som ikke klarer å stå i arbeid utover 62 år, skal straffes med lavere pensjon hele resten av livet. Barnehageassistenter, hjelpepleiere, hjemmehjelpere og reinholdere er blant dem som går tidligst av med pensjon, med lav pensjon i utgangspunktet. Pensjonskommisjonen går inn for at staten ikke lenger skal bidra til AFP.

akp.no: Flere, også kvinner, sier at det er flest menn som tjener på besteårsregelen?

– Ja, det stemmer, menn har flest år å velge bort. Men det forhindrer ikke at regelen er svært viktig for mange kvinner som har jobbet deltid i perioder, for folk med lave pensjoner spiller mindre summer stor rolle. Det hjelper ikke dem om også menn går ned i lønn om regelen fjernes. Og når taket på 40 års opptjeningstid også fjernes, gjør det situasjonen enda verre.

akp.no: Men kan ikke omsorgspoeng være en bedre løsning?

– Omsorgspoeng gis for ulønnet omsorg for barn under sju år

PENSJONSPLANEN

FOLKETRYGDA

og pleietrengende eldre, etter 1992. Kommisjonen foreslår å øke poengtallet som opptjenes, og det skal vurderes om ordningen skal gjelde tilbake til 1967 for dem som «velger» å gå av tidlig.

Besteårsregelen er bra

Det er ikke tilstrekkelig. 44 % av kvinnene jobber deltid, og deltidsarbeidet i Norge er relativt stabilt. Barn over sju år og eldre som ikke er pleietrengende kan ha behov som fører til at kvinner ser seg nødt til å redusere den daglige arbeidstida. Tall fra oktober 2003 (Arbeidskraftundersøkelsen, bearbejdet av NHO-direktør Olav Magnussen) viser at bare 45 % av de deltidsarbeidende hadde omsorg for barn. Mange jobber deltid fordi de ikke får andre stillinger, andre fordi jobben er basert på deltid slik at det blir for tøft å jobbe full tid. Kvinner kompenserer for helseproblemer med å gå ned i stilling.

Deltidsarbeid framstår utelukkende som den enkelte kvinne/families eget valg, mens det i stor grad er et resultat av samfunnets organisering. Omsorg for barn og gamle hviler i stor grad på familien og fortsatt mye på kvinnene. Dette holdes oppe bl.a. av det kjønns-

delte arbeidsmarkedet og av hvordan arbeid og arbeidstid organiseres. Så lenge deltidsarbeidet i stor grad har samfunnsmessige årsaker, bør perioder med deltid ikke gi redusert pensjon. Besteårsregelen har bidratt til å sikre dette.

Solidaritet

akp.no: Er det ikke rimelig at folk i større grad sparer opp til sin egen pensjon?

– Det høres så tilforlåtelig ut, men her ligger et skifte av grunnleggende måte å tenke på. Det er slik at vi som lever og arbeider i dag, forsørger dem som er pensjonister nå. Slik de som er i arbeid når vi går av med pensjon, vil forsørge oss. Dette handler om solidaritet mellom generasjonene. Pensjonistene har tjent opp rettigheter, men det er dagens økonomi og produksjon som må bære utgiftene. Slik vil det også være for neste generasjon. Det er ikke slik at dagens arbeidstakere gjennom folketrygden kan spare opp midler til sin pensjon. Når pensjonen skal tas ut, er de fortsatt avhengige av realøkonomien på det tidspunktet. Dette står også i Pensjonskomisjonens innstilling. Likevel legges det opp til en tenkning som går ut på at det handler

om å spare til seg sjøl og bare være opptatt av seg sjøl.

Fond eller velferdsstat?

Det beste vår generasjon kan overdra til dem som kommer etter oss, er ikke et stort fond, men best mulig forvaltning av samfunnets ressurser slik at de kommer folk til gode, som industri, kommunikasjon, full sysselsetting, godt utdanna folk. Ikke minst er det viktig å overlevere en godt utbygd velferdsstat, slik at samfunnet i framtida både har økonomi og ikke minst et fordelings-system som sikrer at vanlige folk får utbetalt sin pensjon. At folk ikke må slite seg ut for å ha råd til å gå av med pensjon. At kvinner ikke systematisk taper. Mer vekt på individuell sparing og mindre omfordeling, høyere pensjon til høytlønna og svekka offentlig sektor styrker markedskreftene og bidrar til et system som vil gjøre det vanskeligere for morgendagens generasjon å slåss for sine pensjoner.

akp.no: Det snakkes om at omlegging nå skal unngå mer drastiske omlegginger seinere?

– Dette er også en bløff. Omleggingen nå vil gjøre det lettere å foreta nye innstramminger seinere uten stør-

re utredninger og debatt.

Tjenestepensjoner

akp.no: Vil tjenestepensjoner kunne kompensere for ei svekka folketrygd?

– I offentlig sektor er tjenestepensjonen ei bruttoordning, dvs. at hvis folketrygda betaler mindre, betaler tjenestepensjonskassa mer. Senking av folketrygda vil følgelig i prinsippet ikke ramme offentlig ansatte. Derfor vil pensjonskomisjonen ha bruttopensjonen vekk. Fagforbunda i offentlig sektor har gått hardt ut mot et slikt angrep på rettigheter i tariffavtalen, og det er veldig bra. Samtidig er jeg opptatt av at organisasjonene i offentlig sektor går sammen med privat sektor og er veldig tydelige i forsvaret av folketrygda; dette vil også være et viktig grunnlag for å bevare den nåværende tjenestepensjonsordninga.

Ikke noe valg

900 000 ansatte i privat sektor har ingen tjenestepensjon og kommer dårligere ut. Kommisjonen er ikke blitt enig om hvordan ei eventuell ordning med tjenestepensjon til alle skal utformes. En lovfesting av tjenestepensjon inneholder dilemmaer. En lovfesting av tjenestepensjon kan fort bli ei avsporing fra det viktigste: å forsvare og styrke folketrygda. Samtidig har ikke ansatte i privat sektor noe valg. Realitetene tvinger dem til å kreve tjenestepensjonsordninger. Desto bedre ytelser folketrygda gir, desto lettere vil det være for dem å kjempe igjen om tjenestepensjoner som gir 66 % av sluttlønn slik man har i offentlig sektor. Men det er klart at kommisjonen er ute etter mer tjenestepensjon. Hvis alle yrkesaktive har tjenestepensjon vil det være mulig å senke folketrygdas ytelse ytterligere. Ett av medlemmene i kommisjonen foreslår også det som en mulighet. Dette vil svekke folketrygda og gå utover dem som faller utenfor arbeidslivet, f.eks. de som er uføretrygda, da deres ytelser bygger på utviklinga av grunnbeløpet i folketrygda.

Forvar folketrygda!

akp.no Hva må gjøres?

– Det er helt nødvendig å bryte konsensusen om at noe må gjøres for å unngå krise. Diskusjonen må ikke føres innafør pensjonskomisjonens rammer. Vi må spørre om vi ønsker å gå vekk fra ei mer solidarisk ordning til et system med økte forskjeller og større risiko for den enkelte i ei tid da klasseforskjellene øker. Om vi vil ha et system som fjerner oss lengre fra likestilling mellom kvinner og menn. Om vi ønsker å gi børsen større innflytelse.

Det trengs informasjon, møter, diskusjoner. I hver enkelt fagforening og i alle organisasjoner, og gjerne på møter på kryss og tvers. Det er nødvendig å forklare prinsippene i velferdsstaten og folketrygda for flest mulig, slik at den forsvares også av yngre folk som ikke kjenner historia og hvor viktig den er for arbeiderklassen og det store flertallet av kvinnene. Det er viktig å kreve tid til diskusjon og at ingenting må vedtas før etter valget i 2005, slik at de som skal velges, må vise hva de står for. Fagbevegelsen, kvinnebevegelsen, den globaliseringskritiske bevegelsen og andre organisasjoner trenger tid til å presse fram ei avvisning av kommisjonens forslag.

FORSVAR FOLKETRYGDA

Et tverrfaglig initiativ har lagt fram et opprop Du kan skrive under på oppropet ved å sende en epost til ansvarligpensjon@hotmail.com. Skriv navn og evt tittel/verv i eposten. Du finner også oppropet på Internettet: <http://velferdsstaten.no> og <http://home.no.net/kptvers/oppnop-pensjon.html> og

Opprop for ansvarlig pensjon

Et felles pensjonssystem må være offentlig og gi alle rett til en levestandard på høyde med det som er vanlig i samfunnet. Å gjøre pensjoner avhengig av avkastning på kapital og å laste risiko over på det enkelte individ, er å fraskrive seg ansvar. Pensjonssystemet må ikke bygge opp under eller forsterke uønskede utviklingstendenser i samfunnet, som utbytting av folk i den tredje verden, økt makt til multinasjonal kapital, økte forskjeller mellom fattig og rik og undergraving av velferdsstaten. Brutalisering av arbeidslivet fører til økt utstøting og dermed større utgifter for trygdesystemet. Dette må ikke «løses» gjennom å skjære ned på ytelsene, men gjennom å redusere presset i arbeidslivet.

Den regjeringsoppnevnte pensjonskommissjonen legger fram sin innstilling vinteren 2004. Vi vil avlive myten om at vi raskt vil bli for få yrkesaktive til å forsørge de mange gamle, og at det derfor er nødvendig med store kutt i utgiftene. Forslagene til pensjonsreform kan ses som en brikke i et større politisk prosjekt som har svekking og nedbygging av velferdsstaten og kollektive rettigheter som mål, slik det skjer i resten av Europa. Kampen mot privatisering av offentlige tjenester og offentlig eiendom er helt sentral. Spørsmålet om nye pensjonsordninger er en viktig del av denne politiske kampen.

GRUNNPERSPEKTIVET

Alle generasjoner er like mye verdt og har rett til et verdig liv. Flere gamle er ikke et problem, men et gode.

DET GLOBALE PERSPEKTIVET

Ingen pensjonsordning skal baseres på utbytting av andre land og folk.

GENERASJONSPERSPEKTIVET

Solidariteten mellom generasjonene er grunnleggende. Den yrkesaktive generasjonen må ta ansvar for eldre så vel som barn, liksom de selv en gang ble forsørget som barn og bør kunne regne med hjelp når de blir gamle.

RESSURSPERSPEKTIVET

Alle generasjoner har ansvar for å forvalte og levere så gode fellesressurser som mulig videre til neste generasjon, i form av infrastruktur, naturressurser og sosial kapital. Pensjonene som samfunnet kan yte, vil alltid være avhengig av fordelingen av de ressurser som er tilgjengelige ut fra produksjonen/realøkonomien på det tidspunktet de skal utbetales.

OMSORGPERSPEKTIVET

Et samfunns kvalitet kan måles på hvordan det tar hånd om barn, gamle og syke. Alle må ha rett til omsorg, frihet fra nød og sult og en levestandard på høyde med det som er vanlig i det samfunn man lever uavhengig av familie og venners kapasitet.

KVINNEPERSPEKTIVET

Pensjonsordningen må ikke sementere den økonomiske ulikheten mellom kvinner og menn, men være med på å utjevne økonomiske forskjeller mellom kjønnene.

FORDELINGSPERSPEKTIVET

Pensjonen må sikre en anstendig levestandard og bidra til omfordeling fra de med høyest inntekt til de med liten eller ingen inntekt. I en situasjon med økende inntektsulikhet bør pensjonsordningen bidra til utjevning mellom ulike befolkningsgrupper.

VELFERDSSTATSPERSPEKTIVET

Folketrygden er en av velferdsstatens bærebjelker. Pensjonsordningen skal bygge på universelle rettigheter, systemet må gi trygghet i alderdommen, uten behov for supplering med private pensjonsordninger. Dette innebærer både en minstetrygghet og en standardisering.

Oppropet er et uavhengig initiativ tatt av Helene Bank, Bodil C. Erichsen, Siri Jensen og Ashjørn Wahl.

Herlighetenes land

Eventyr av Baba Yaga

Det var en gang et land som var fullt av herligheter. I havet spratt fisken i glade bys. Vannet fosset i fossen. Skogen var full av trær så langt øyet kunne se, og fjellet var av skjære stein. I dette landet var det noen store troll. Mange var de ikke, men de hadde røvet både fisken og vannet, trærne og steinen. De mente at menneskene skulle jobbe for dem og gi dem nesten alt de eide. Menneskene protesterte. – Vi kan ikke jobbe hvis vi ikke får spise litt av fisken! sa noen. – Vi kan ikke jobbe hvis vi ikke kommer på sjukehus og blir reparert når steinene har brukket ryggen vår! sa andre. – Vi kan ikke jobbe hvis øynene våre ikke kan se skogen for bare trær, sa noen igjen. Og andre mente at de måtte bli dratt opp når de datt i fossen.

Dette var jo trollene enig i. Til og med troll kan skjønnere at menneskene ikke kan jobbe for dem hvis de ligger i fossen eller har brukken rygg eller ikke kan se eller ikke får en eneste fisk til mat. Så trollene bestemte at menneskene skulle få både litt fisk og litt reparasjon. Og når de hadde jobba hver dag i førti år, skulle de få hvile. Oldemor og Bestefar og Far og Jente jobba og sleit, sleit og jobba, litt rolige for framtida. Tross alt.

Åra gikk, og menneskene ble sunnere. De jobba fortere og fortere. Ja, fortere enn de mente var rett og riktig. Mange datt jo i fossen i farta, og noen rakk ikke å spise fisken. Men sett over langten, gikk det tross alt så bra at de levde lengre og lengre. Oldemor blei 50 år, Bestefar blei 60, Far blei 70, og nå så det ut til at Jente kom til å bli 80.

Da blei trollene sure: – Skal dere holde på med å leve i årevis uten å jobbe! klaga de irritert. Hvem skal gi dere fisk i den tida?

– Vær ikke redde, sa menneskene. – Vi har jo gitt dere fisk og vann og trær og stein i 40 år, det får da være nok! Litt skal vi ha igjen i vår alderdom. Det fortjener vi!

– Nå skal vi gå på tur i lyset oppå fjellet, i stedet for i mørket under, sa noen – hvis beina holder!

– Nå skal vi sitte ved fossen og lytte, sa andre, – og ikke dette uti! Hvis ørene holder!

– Nå skal vi snuse på bark og mose og se på maur og hakkespett, sa noen. – Hvis øynene varer så lenge!

– Nå skal vi bare fiske en liten fisk i ny og ne, og den skal vi steike på et lite bål i vannkanten, sa andre. – Hvis vi klarer å ro båten!

– Tvi vøre, sa trollene. – Vi holder ikke ut å se på dere! Det er vi som skal gå på tur, snuse på bark og se hakkespett, lytte på fossen og ro den lille båten. Ikke dere. Dere er til for å jobbe eller dø. Dere har ikke noe med å leve lenger og lenger.

Som straff bestemte de at menneskene skulle få færre fisk å leve av for hvert år som gikk. Først fikk de en torsk om dagen. Så en makrell. Så en liten hvitting.

En dag var rasjonen *en sardin*. Trollene stod på berghylla si og hadde sin fulle hyre med å holde fast i sardinene før de kasta dem ned til menneskene. Sardinene glapp ut mellom fingrene på dem og skvatt i alle retninger. Det var et kav. Så lenge strevde de at de ikke så at sola sto opp. Da sprakk alle trollene med det brak. Fjellet sprakk også. Ut av hula rant det fisk og trær og foss og edle steiner, alt det som menneskene hadde gitt dem i alle disse årene.

Fra den dagen levde menneskene lykkelige og glade og delte alt. Og kommer det et troll, blir han kasta i fossen før han får sagt kake. Eller fisk.

«Ikke ei krone igjen ...»

Lederne i AUF og Unge Høyre har klatra opp på barrikadene. De har slukt agnet med søkke og snøre.

I følge Dagsavisen 2. desember vil de to ungdomslederne passe på at den store etterkrigsgenerasjonen – også kalt «68-erne» og «dessertgenerasjonen» – ikke stikker av med hele pensjonspotten. «Hvis vi ikke hadde gjort noe nå, ville det ikke vært en krone igjen når vi blir gamle,» sier leder for Arbeidernes Ungdomsfylking, Gry Larsen. Ine Marie Eriksen i Unge Høyre varsler katastrofen: «Det er like før systemet buster.»

Barn tjener ikke på at ens foreldre har det dårlig. Hvis deres gamle mor eller far ikke har råd til nye, nødvendige briller, gode sko for slitte bein eller viktige medisiner og behandling, vil de fleste betale det de kan for å hjelpe. Fattige foreldrepensjonister gjør ikke generasjonen

Gry Larsen

F: AUF Ine Marie Eriksen F: UH

under rikere. Fattigdommen privatiseres. Menneskene gjøres mer avhengig av velvilje fra familien, eller av å ha en familie, i stedet for å være økonomisk sjølstendige.

De som er i arbeid i dag, betaler for dagens pensjonister. Dagens 30-åringer skal betale for morgendagens pensjonister. Det er bra for dagens 30-åringer at de lærer den samme holdninga til sine barn: Dere skal betale for oss.

Pensjonskommissjonen vil endre

dagens folkepension slik at dagens 30-åringer får dårligere ordninger. Det er ikke de gamle som er ungdommens fiende, men staten og Stortinget.

Lederne i Unge Høyre og AUF er

mobilisert for å sette ungdom opp mot eldre. Men angrepa på folketrygda og pensjonsrettene er ikke et generasjonsspørsmål. Larsen og Eriksen kan bare drømme om å få mye i pensjon hvis foreldrene deres får lite. Blir nivået generelt lavere, blir det lavere også for Larsen og Eriksen. Hvis de da ikke blir sittende på Stortinget i to år og får 400 000 i pensjon.

FORSVAR FOLKETRYGDA

Kvinner forsvarer «besteårsregelen»

«Besteårsregelen» vi har i dag, betyr at det er de tjue årene med høyest inntekt som skal gjelde når alderspensjonen skal beregnes.

Alle representantene i Pensjonskommissjonen vil fjerne denne regelen, også de fra AP og SV. Men nestleder i SV, Henriette Westhrin, medlem av kommisjonen, er likevel ikke snauere enn at hun går ut i avisene og okker seg over at innstillinga rammer kvinnene.

Tjener kvinner

Kvinner tjener på besteårsregelen fordi det er vanskeligere for kvinner enn for menn å ha 40 år i fullt yrkesliv. 46 prosent av kvinnene jobber deltid, frivillig eller ufrivillig. Mange tusen kvinner vil ha fullt arbeid, men får det ikke. Mange kvinner tar hånd om små barn. Samfunnet lager ikke nok barnehager. Noen kvinner bruker tid på å utdanne seg i voksen alder i håp om å få høyere lønn (og lever av lån i flere år), men er helt eller delvis ute av arbeidslivet i en slik periode. Å kunne plukke ut de tjue beste åra som grunnlag for pensjon, er opplagt fordelaktig.

Derfor har også kvinneorganisasjonene gått ut på forhånd og forsvart ordninga. Ikke bare Pensjonistforbundet, men også likestillingsombudet og Kvinnesaksforeninga. Arbeiderpartiets kvinnebevegelse har også argumentert godt. Det er en brei front. Målet må være å presse Stortinget til å beholde besteårsregelen!

Henriette Westhrin har begrunna SVs standpunkt slik: «Langt flere menn enn kvinner har 40 år eller mer med

RAMMER KVINNER: Kvinner tjener på besteårsregelen fordi det er vanskeligere for kvinner enn for menn å ha 40 år i fullt yrkesliv.

Foto: Arkivfoto

opptjening. Det betyr at menn har flere dårlige år å velge bort enn det kvinner har, og derfor tjener mer på det å kunne velge bort.» (innledning på Kvinner på tvers september 2003).

Også menn tjener

Ja, menn tjener mer enn kvinner. Kvinnelige pensjonister hadde i 1999 66 prosent av inntekten til mannlige

pensjonister, henholdsvis 123 400 kroner og 187 000 kroner. Og forskjellene har økt. I 1980 hadde mennene 16 prosent høyere pensjon, i 1991 30 prosent høyere og 1999 50 prosent høyere. Hovedårsaken er opptjening av tilleggspensjoner på grunnlag av lønn. Så lenge kvinner har ca 60 % av menns inntekt og 80 % av menns lønn, er det åpenbart hvem som vil tape.

Er du født før 1950?

Avisene er fulle av at folk født før 1950 ikke vil omfattes av reformen. Men det stemmer ikke. Dette gjelder også dem: Forslagene om innsparinger gjennom å innføre delings-tall som reduserer pensjonene etter forventet levealder for hvert årskull. Forslaget om at pensjonen skal følge gjennomsnitt av lønns- og prisutviklinga. Forslaget om at fleksibel pensjonsalder med redusert pensjon skal gjelde fra 2010.

HUSKER DU OL i 1952? Du slipper ikkje unna likevel ...

Fellesinteresser

Ja, menn tjener mer på besteårsregelen enn kvinner. Naturligvis gjør menn det, de har høyere lønn å beregne ut fra. Men det at menn tjener på den, betyr ikke at den er dårlig for kvinner! Det er dumt å gå imot en god ordning bare fordi den er bedre for noen andre. Ingen andre forslag fra Pensjonskommissjonen oppveier bortfallet av besteårsregelen.

Fra barsel til begravelse ...

Folketrygda betyr mye for folk.

Eva har betalt barselpermisjon. Petter har mista jobben og får arbeidsløshetsstrygd. Rigmor har astma og betaler egenandel hos legen dessverre, men staten betaler det meste. Mahmood får operert hjertet sitt på sjukehuset. Arne går til psykolog. Ronny har vært i bilulykke og får uførepensjon. Marilyn har tannkjøttbetennelse og betaler bare litt av behandlinga hos tannlegen. Afrim har betalt pappapermisjon. Sabrina får støtte som enslig forsørger. Alle får pensjon å leve av når de ikke kan jobbe mer. Ja, også de som ikke har hatt lønnsarbeid, får det. Nicolai dør og de etterlatte får begravellespenger.

Det er reglene i folketrygda som gjør at Eva, Petter, Afrim og de kan få dette. Det er et bra system. Vi skal riktignok ikke overdrive. Egenandelene burde vekk. Stønader er for små. Minstepensjonistene har for lite. Folketrygda kan og

må forbedres! Men tankegangen er bra: Folk betaler skatt, staten sørger for å organisere et trygdesystem som gjelder alle, uansett hva de har betalt inn.

Hvis vi får en pensjonsordning der pengene fra folketrygda blir mindre viktig og private forsikringer stadig mer viktig, vil det også kunne gå ut over størrelsen på arbeidsløshetsstrygda og uførepensjonen. Hvis ideen om folketrygda svekkes, hvis den ikke har alminnelig oppslutning i befolkninga, kan mye rakne. (Til dem som er engstelige for at kvinnene ikke skal føde nok barn: En god «velferdsstat» fører til både høyere yrkesdeltakelse for kvinner og flere barn.)

Bedre alderspensjon

Professor i samfunnsmedisin Bjørgulf Claussen sier i boka «Vi trenger bedre alderspensjon, ikke dårligere» at folketrygda ikke må svekkes, men forbedres:

«Høyere minstepensjon er fortsatt det viktigste kravet å stille. Minstepensjonen er nå

Folketrygda gjelder for alle arbeidsfolk, hele livet.

Foto: Arkivfoto

på vel 100 000 kr i året, ikke mye å leve av. Når det i det hele tatt går, er det fordi minstepensjonistene som oftest har lite boutgifter. Mange nordmenn eier boligene sine selv, og de er gjerne nedbetalt før pensjonsalderen. Likevel er 8 300 kr per måned lite å leve av.

Øk særtillegget

Særtillegget bør økes vesentlig, minst fra dagens 0,79 G til 1 G. Da ville dagens minstepensjon bli på 117 262 kr, ca 15 000 kr mer per år enn vi har nå. Samtidig må bostøtten økes, slik at minstepensjonister som bor til leie, også får

tydelig bedre økonomi.

Det andre hovedkravet bør være at grunnbeløpet i folketrygden, G, holder følge med lønnsøkingen. Da vil ikke pensjonene sakke akterut i forhold til den alminnelige økonomiske utviklingen og langsomt undergraves, slik som skjer nå.»

Italia

6. desember i fjor demonstrerte ein million i Roma mot pensjonsreforma regjeringa freistar få til der. Tidlegare på hausten, 10. oktober, hadde ti millionar fagforeinginsmedlemmer streika mot reformen, og ulike fagforbund hadde streikar heile hausten fram til den nasjonal markeringsdagen.

Frankrike

3. juni i fjor streika ein million mot pensjonsreforma der, og 25. mai hadde om lag ein million demonstrert mot den same reformen. Mange fagforbund har og streika mot reformen i lengre periodar, serleg lærarorganisasjonane.

Enron-pensjonar

Det amerikanske selskapet Enron kollapsa i 2002, grunna at sjefane og revisorane deira hadde blåse opp aksjeverdien gjennom juks. Dei tilsette mista pensjonane sine. Kvifor? Jau, pensjonssparinga deira var knytt opp til aksjar i Enron! Om lag halvparten av pensjonen deira var i Enron-aksjar. Ikkje nok med det: dei offentlege pensjonsfonda i mange amerikanske statar hadde og investert i Enron, og hundrevis av millionar dollar forsvann frå pensjonskassene i dragsuget.

Pensjonskamp i Sveits

20. september i fjor demonstrerte 25 000 i Bern mot eit framlegg om kutt i pensjonane, og ei auke i pensjonsalderen frå 65 til 67 år. (swissinfo 200903)

Streik mot pensjonskutt i Israel

3. november var det storstreik mot finansminister Netanyahu's planar om kutt i pensjonane. I Israel vil regjeringa auka pensjonsalderen frå 65 til 67 for menn, og frå 60 til 67 for kvinner. Staten vil og overta pensjonsfondet til fagforbundet Histadrut. (New York Times 110303)

IMF og EU mot norsk trygdesystem

EU-SAKA ER VIKTIG FOR pensjonssystemet i Norge. Bilde fra ungdomskonferansen «Vi taper aldri» 2004 mot EU.

Foto: Motmæle

Det internasjonale pengefondet (IMF) la nylig fram hva de ønsker seg av den norske pensjonsreforma, i følge Klassekampen 10. desember 2003:

1. IMF mener at å gi pensjonister real-lønnsøkning er en uting. La pensjonene følge prisutviklinga, men pensjonister trenger ikke reallønnsøkning som lønnstakerne gjør.
2. Hvis levealderen går opp bør også pensjonsalderen heves.
3. Utvid opptjeningstiden og fjern besteårsregelen.
4. Utbetalt pensjon skal basere seg på innbetalt premie. Dagens folketrygd hvor det er en sosial utjevning bør bort.
5. IMF skriver at det er nødvendig å reformere offentlige pensjoner. Pensjonskommisjonen følger opp.

«EU avgjør Norges framtidige pensjonssystem»

Denne overskrifta er ikke vår, men skrevet av Andreas Holm Bakke, lagt ut på nettet av ARENA (forsknings-senter om EU). Vi klipper fra kronikken, men hele kan lese her: <http://www.arena.uio.no/news/articles/>

Bakke-060900.htm

Som det går fram av sitatene nedenfor, arbeider EU for at folks pensjoner skal dras inn i kapitalmarkedet.

«I støyen fra det indre marked og etableringen av den Økonomiske og Monetære Union (ØMU) har det i EU pågått et arbeid for å etablere et felles europeisk regelverk for pensjonsfond. Dette høres udramatisk ut, men dreier seg om hvem som skal ha makt i framtidens europeiske kapitalmarked.»

«Lovforslaget, som for første gang ble lansert i 1991, tar sikte på å erstatte de nasjonale reglene for pensjonsfond med et felles europeisk regelverk. Pensjonsfond skal kunne selges i alle medlemsland, og en arbeidstaker skal kunne velge mellom tilbud fra fondsmeglere over hele EU.»

«Arbeidet med direktivet er viktig av minst fire årsaker:

- 1) Det er meningsløst å snakke om et fritt kapitalmarked i EU så lenge pensjonsfond fortsatt er underlagt nasjonale regler.
- 2) Veksten i pensjonsutgifter de nærmeste tiårene vil skape et stort press på offentlige utgifter. Kriteriene for å delta i ØMU setter strenge begrensinger på hvor store disse kan være.
- 3) EU ønsker å skape et mest mulig mobilt arbeidsmarked. Ulike nasjona-

le regler for utforming av pensjonsrettigheter og skatt på pensjon er et hinder for å oppnå dette.

4) Pensjonsfond er store og viktige investorer i den europeiske økonomien. Ved å oppheve den nasjonale «grensekontrollen» er pensjonsfond ment å tilføre sårt tiltrengt kapital som en motor for økt vekst, jobbskaping og bedret konkurransevne for europeisk økonomi.»

(Det er snakk om mye penger. I 1999 var den samlede verdien av pensjonsfond i EU anslått til å være på 2 000 milliarder euro, eller grovt sett 16 ganger det norske bruttonasjonalproduktet).

«Tida er inne ...»

ERT – European Roundtable of Industrialists om mulighetene for å gjennomføre pensjonsreformer «the window of opportunity»:

«Det tidsrommet, «window of opportunity», da det er mulig å gjennomføre reformer er veldig begrenset. I de neste 10 til 15 år vil den store etterkrigs generasjonen begynne å gå av med pensjon og de politiske omkostningene ved en betydelige pensjonsreformer vil bli mye høyere.»

Stoltenberg i Baku

I 1996 fikk vi se et merkelig syn. Daværende statsråd Jens Stoltenberg sto og pekte ut over Kaspiahavet. Der ligger en av verdens største petroleumreserver. Hva sa Stoltenberg mens han pekte?

«Det er et merkelig skjebnefelleskap. Hvis det går bra her, så betyr det at en del av de pengene vi skal ha inn i statskassa etter århundreskiftet til å betale folketrygden og barnehagene og sykehusene, de skal komme fra Det kaspiske hav. Det er litt underlig å tenke på. Men slik er det.» (Dagsrevyinnslag september 1996 under åpningen av *Norway House* i Baku.)

Stoltenberg vil altså få oss til å tro at norske arbeidsfolk har felles interesser med de norske imperialistiske selskaperne i å stjele ressursene til aserbajdsjanerne. Det norske folk har hittil ikke hatt glede av Statoil og Hydros utenlandseventyr, og ønsker heller ikke å leve av å stjele andre folks ressurser.

AKP har gitt ut et hefte som blant andre handler om norsk oljeimperialisme. *Det store spillet – nok en gang. Geopolitikk og olje ved Kaspiahavet.* Hftet er skrevet av Kari Austbø og Pål Steigan i 2001. Det kan du bestille fra AKP (40 kr) eller laste ned fra www.akp.no.

PLANEN KLAR! Stoltenberg har klare planer for norske investeringer ... Foto: dna

Vil noen på Stortinget forsvare arbeiderne?

SVs nestleder Henriette Westhrin støtter i Pensjonskommissjonen de fleste innsparingsforslagene:

- vekk med 40 års opptjeningstid og besteårsregel – alle år skal telle likt
- lavere pensjon resten av livet for de som går av ved 62 år
- fjerning av statens bidrag til AFP, slik at ordningen ryker
- reduksjon av pensjonene etter forventet levealder for hvert årskull
- pensjonene skal ikke følge lønnsutviklinga, men et gjennomsnitt av pris- og lønnsutviklinga
- omgjøring av tjenestepensjonene i offentlig sektor fra brutto- til nettoppensjoner i karp motsetning til hva de kvinnedominerte forbunda ønsker.

Ledelsen i SV godtar bildet som er skapt, at det blir alt for mange gamle og alt for få til å betale pensjoner. Akkurat som Høyre, NHO og Arbeiderpartiet vil ha oss til å tro.

SV har i det hele tatt godtatt Pensjonskommissjonens konklusjoner, bortsett fra at de vil ha en litt bedre

fordeling enn den. I Dagsavisen 17. januar skriver Kristin Halvorden: «I den videre diskusjonen om pensjonsreform blir SVs viktigste oppgave å vise at det er mulig å drive rettferdig fordelingspolitikk også når det skal strammes inn».

SV for innstramning

Det er typisk SV-politikk, dessverre: Godta premissene om at reduksjoner er nødvendig, og deretter bruke kreftene på å lage en litt mer sosial profil på forverringene.

SV har lagt fram et eget forslag som betyr noe mer i pensjon til de aller fattigste, ved at alt en tjener, sjøl om det er veldig lite, skal telle med (slik er det ikke i dag). SV har også et litt lavere tak på de øverste utbetalingene. Men SV godtar prinsippet om at det skal være et bedre svar mellom det du har innbetalt og det du får ut, et av de viktige nye prinsippene til Pensjonskommissjonen. Ikke bare kommissjonens, men også SVs forslag er dårligere når det gjelder utjamning mellom folk, enn folketrygda slik

den er i dag.

Det finnes en annen vei å gå. Det er å si NEI til Pensjonskommissjonens premisser og konklusjoner. Det er i stedet å forsvare folketrygda og forbedre den.

Stem RV i 2005

Ett er sikkert: Skal det utvikles noen

opposisjon til den rådende enigheten på Stortinget før 2005, må presset utenfra være sterkt. Fra valget i 2005 kan forhåpentligvis en RV-representant eller to få sjanse til å legge fram helt andre premisser for debatten.

Endringsforslagene skaper større ulikhet

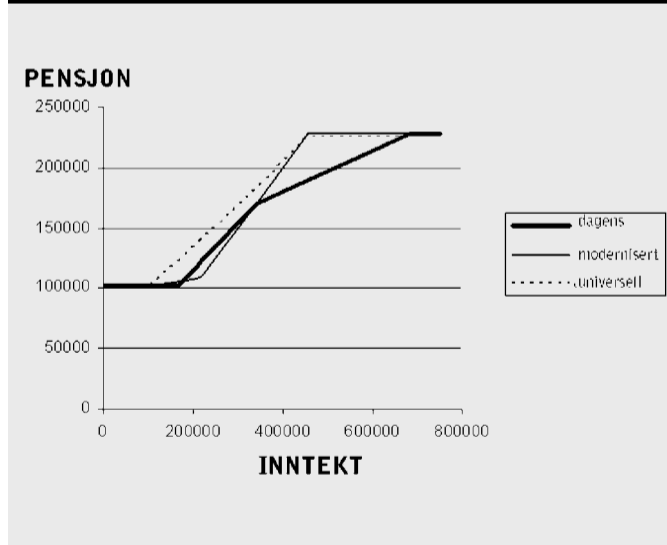
«Pensjonskommissjonens flertall vil bort fra inntektsutjevning og vil skape en nær sammenheng mellom innbetalt premie og alderstrygd. Figuren nedenfor viser sammenhengen mellom årsinntekten, som står i et nært forhold til innbetalt premie, og hva en får i alderspensjon, både etter dagens ordning, etter den «moderniserte folketrygden» til flertallet og «universell grunnpensjon» til Westhrin.» (Henriette Westhrin, SV, vår anmerkning).

Dagens alderspensjon er bedre

Som en ser av kurven, utjam-

ner dagens folketrygd mest. Både flertallets og mindretallets forslag baserer tilleggs pensjonen på innbetalt premie, altså mindre overføringer fra dem med høye inntekter til dem med lave enn vi har i dag. Bjørgulf Claussen sier i boka «Bedre alderspensjon»: «Det er bra at hun har et bedre forslag for de med lave inntekter enn flertallet, men hun har ikke utredet hvordan forslaget hennes skal gi de innsparingene som hun går inn for. Derfor vet vi enda ikke hvordan alderspensjonen hennes vil se ut. Foreløpig er det bedre å gå inn for dagens alderspensjon.»

> FORSKJELLER MELLOM MODELLENE

Tjukk strek: Dagens Folketrygd. Tynn strek: Pensjonskommissjonens forslag. Prikket linje: Henriette Westhrin (SV) sitt forslag

Ingen sekstimersdag med det første ...

«... Fallet i antall timeverk pr sysselsatt som er observert historisk, er forutsatt å ikke fortsette i framskrivingene.» (side 58 i Pensjonskommissjonens rapport.) Pensjonskommissjonen forutsetter altså at det ikke skal gjennomføres noen arbeidstidsforkorting de nærmeste femti åra...

– De vil skremme oss på børs

Siri Jensen forteller om hensikten med Statens pensjonsfond.

Pensjonskommissjonen legger opp til at pensjonene fortsatt skal utbetales av de løpende inntektene, kalt *Pay as you go* eller betal underveis, i motsetning til fra et eget fond. Samtidig vil de opprette Statens pensjonsfond ved at Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet slås sammen «til et generelt fond som både

skal avspeile oljeinntektene og hvor mye av de framtidige pensjonsforpliktelsene», et av verdens største fond. Hovedhensikten med dette er å «binde politikerne til masta», dvs. hindre dem i å bruke av oljefondet, og å late som Norge er fattig. Hvert år skal det lages et regnskap som viser

Siri Jensen Foto: akp

av de framtidige pensjonsforpliktelsene som det er penger til i fondet, og hvor mye som ikke er det. Hvis politikerne bruker mer oljepenger, så framstilles det som om de tar fra pensjonene.

Kommisjonen vil etablere en retningslinje som sier at summen av de

pensjonsforpliktelsene som ikke er dekket i fondet, ikke skal øke som andel av bruttonasjonalproduktet for fastlands-Norge over tid. Dersom dette likevel skjer, f.eks. ved at fondet reduseres i verdi på grunn av utviklinga på børsen eller opprør i land det er investert i, er regjeringa pålagt å foreslå tiltak for å endre finanspolitikken eller redusere pensjonsutgiftene ytterligere. Her er en effektiv mekanisme for årlig skremningspropaganda og vide-

re kutt. Samtidig som pensjonene knyttes opp til utbytting i den tredje verden, best mulig avkastning på investeringene skal sikre «oss» mot nye kutt.

Ikke nok med det, hver enkelt av oss skal få informasjon i posten om hvor stor del av det vi har tjent opp, som har dekning i pensjonsfondet. Slik at vi skal bli redde og løpe til private forsikringselskaper.

akp.no – avisa til Arbeidernes kommunistparti

Ny kvinnepolitisk studiesirkel

Heftet Rød feminisme mot patriarkat og kapitalisme er tilgjengelig på www.akp.no.

Fra innholdet: Kvinneundertrykkingas historie og familiens rolle; Økonomisk sjølstendighet - ei forutsetning for kvinnelifrigjøring; Kamp mot rasisme og patriarkat; Kvinner skal sjøl bestemme over prevensjon, abort og fødsel; Homsar, lesber, bifile og heterofile – kva om alle var normale?; Vold mot kvinner. Prostitusjon og porno; Internasjonal solidaritet mm.

Papirutgava koster 20 kr, og bestilles fra AKP.

Røde Fane

TIDSSKRIFT FOR MARXISTISK TEORI OG DEBATT
LØSSALG KR 35,-

Nytt nummer ute nå!

Terje Skaufjord: **Norsk NATO-deltakelse i Afghanistan – kan det være bra?** Kjell Gjerset: **Chakoo, kapittel 32** Sissel Henriksen: **Krig, kors og kvinneforakt** Sara Paretsky: **The Patriot Act – sanning, løgnar og kraftteip** Rolv Rynning Hanssen: **EU og offentlig sektor** Halvor Langseth: **Arbeidsinnvandring – også et gode?** Arne Byrkjeflot: **EU's fjerde frihet – fritt fram for sosial dumping** Harald Minken: **Svenskenes nei til euroen – i rett tid** Terje Valen: **Mer kunnskap for de få – mindre for de andre** Arnljot Ask: **Iran neste?** Mathias Bismo: **«Høyreopposisjonen» i Sovjet - noe å lære av?**

KALENDER

Forsvar asylretten! Motstand mot statleg rasisme!

27. januar klokka 1900
Ope møte på Blitz, Pilestredet 30c, Oslo
Meir info: www.blitz.no

Ungdom mot EU-landsmøte

30. januar-1. februar samlar 100 ungdomar seg for å diskutera EU-sak og staka ut kursen for Ungdom mot EU i året som kjem. Landsmøtet finn stad på Engebråten skole i Oslo.
Meir info: www.umeu.no

Ope møte i Oslo AKP

18. februar
Meir info: www.akp.no

«(ml) – en marxist-leninistisk popmusikal»

«(ml)» vert sett opp på Parkteatret på Olav Ryes plass i Oslo torsdag 19. februar (premiere) kl 19.00, fredag 20. februar kl 19.30 og søndag 22. februar kl 19.30. Kjøp billetter på www.billettsservice.no eller 815 33 133.
Pris: 100,- / 60,-
Les meir på www.sosialisme.no

Den internasjonale kvinnedagen

8. mars
Markeringar over heile landet.

Landsomfattande EU-konferanse

18–20. mars. Foreløpige arrangører er Faglig Utvalg Nei til EU, LO Oslo, Jern & Metall Oslo, Fellesforbundet Region Oslo og Heismontørenes Fagforening.
Konferanseavgift: kr 400 (inkl. lunsj fredag)
Påmelding: viggohu@online.no

Mot okkupasjonen av Irak

20. mars
Markeringar over heile landet.

Oljekonferansen 2004

19.–21. mars 2004 samlar alle organisasjonane i Stopp Goliat-alliansen seg til den store oljekonferansen 2004. Her kan ein lære meir om miljøkonsekvensane av oljeverksemd i Barentshavet. Spørsmål? Send e-post til olje@nu.no

Konferanse 26–28. mars 2004:

REVOLUSJON!

AKP arrangerer konferanse i Oslo, fredag 26. mars klokka 18 til søndag 28. mars klokka 14

Møt Dennis O'Neill! Aktivist i antikrigsbevegelsen i USA. Han besøkte Norge i mai i fjor. O'Neill har førstehånds kjennskap til hvordan krigspolitikken virker i USA, og om motstanden.

Temaer

- Hent soldatene hjem! Norge deltar i okkupasjonen av Irak.
- Muslimske jenter med skaut: Undertrykking? Frihet?
- Hva er sosialisme og kommunisme på norsk?
- Ny arbeidsmiljølov – mer barbari for arbeiderklassen.
- Norsk pensjonspolitik – et bud fra EU?
- Hva slags skoleelever vil staten ha? Hva er human-kapital?
- EU som militærmakt – hva skjer?
- Musikk, sang, overraskelser.

Sted

Hellerud videregående skole, Tveita, Oslo

Følg med på www.akp.no

Ring AKP 22 98 90 60

Skriv til akp@akp.no

Salg av mat og drikke.

Langveisfarende kan få noe økonomisk støtte til reisa. Gjelder bare ungdom!

Meld dere på!

Få avisa akp.no gratis heim i postkassa!

Send e-post til redaksjon@akp.no, eller ring 22 98 90 60